

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84679,Obrebowicz-Kazimierz-Jan-Kanty.html>
30.05.2024, 00:15

Obrebowicz Kazimierz Jan Kanty

OBREBOWICZ Kazimierz Jan Kanty (21 II 1853, Poznań – 15 IX 1913, Warszawa), inżynier, pionier centralnego ogrzewania i wentylacji, działacz społeczny. Syn Tomasza, kupca i przedsiębiorcy budowlanego, i Anastazji ze Zworowskich.

Ukończył szkołę realną w Poznaniu i Bauakademie w Berlinie (1873–80) z dyplomem inżyniera dróg i mostów. Już od 1877 pracował przy budowie kolei, także miejskiej berlińskiej, i stalowej hali dworca Friedrichstrasse. W 1881–83 zaprojektował kolej Laskowice–Chojnice na Pomorzu i kierował jej budową, w tym realizacją oryginalnego mostu stalowego na Wdzie. W 1884 przeniósł się do Warszawy, gdzie założył pierwsze na ziemiach polskich przedsiębiorstwo projektowo-instalacyjne centralnego ogrzewania i wentylacji: Warszawskie Biuro Techniczne K. Matecki i K. Obrebowicz. W 1885 eksponowało ono we własnym pawilonie na Wystawie Rolniczo-Przemysłowej w Warszawie model mieszkania z c.o. wodnym, które w tym samym roku zainstalowało w Pałacu Brühla dla Centralnego Urzędu Telegraficznego, a w 1892 uruchomiło własną Fabrykę Urządzeń Mechanicznych wytwarzającą elementy instalacji kanalizacyjno-wodociągowych, wentylacyjnych i centralnego ogrzewania oraz urządzeń dla pralni mechanicznych, kuchni parowych, komór dezynfekcyjnych, a z czasem także windy hydrauliczne i elektryczne. O. opracował oryginalne koncepcje centralnych systemów grzejnych i wentylacyjnych, m.in. w Teatrze Wielkim (1891), Ratuszu (1893), Filharmonii (1900) oraz kompleksie gmachów Warszawskiego Inst. Politechnicznego im. cara Mikołaja II (1901), gdzie – jako pierwszy w Europie – wyzyskał do celów grzejnych ciepło odpadowe miejscowej elektrowni. Problematykę c.o. i wentylacji referował na III Zjeździe Techników we Lwowie (1894).

Od 1905 O. działał na własną rękę. W 1906 opatentował

ogrzewanie wodne i szybkobiegowe systemem mieszkankowym, wdrożone w Rosji i w Niemczech. W 1909–10 uprościł obliczanie przenoszenia strat ciepła w ogrzewnictwie, a na V Zjeździe Techników we Lwowie (1910) zaprezentował *Miarkowanie zespolone (centralne) ogrzewań parowych i parowo-wodnych*. Wiele publikował, początkowo na łamach „Inżynierii i Budownictwa”, a później głównie „Przeglądu Technicznego”, także np. *O prawdopodobnym kierunku przyszłego rozwoju żeglugi powietrznej* (1889) czy *O nowym systemie miar bezwzględnych* (1896–97). Rozwijał ożywioną działalność organizatorską, głównie pod auspicjami powstałego w 1884 warszawskiego oddziału Tow. Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu, w którym współtworzył Sekcję Przemysłowo-Techniczną (był jej prezesem 1894–1901). Wspomagał „Przegląd Techniczny”, doprowadził do wydania pierwszej w języku polskim encyklopedii technicznej *Technik* (Warszawa 1905–08), był autorem pionierskiego programu nauczania elektrotechniki w Szkole Mechaniczno-Technicznej im. H. Wawelberga i S. Rotwanda, doprowadził do pozyskania odpowiednich funduszy na wybudowanie kompleksu gmachów Warszawskiego Inst. Politechnicznego im. cara Mikołaja II (a także do tego, że zostały zaprojektowane przez polskich architektów). Działał w Stow. Techników w Warszawie i w TKN. Uczestniczył w rozwiązywaniu spornych kwestii związanych z budową tzw. III Mostu (im. J. Poniatowskiego). Był prezesem IV i V Zjazdu Techników we Lwowie i prezesem honorowym VI Zjazdu. W 1912 – razem z M. Skłodowską-Curie – otrzymał doktorat honoris causa Szkoły Politechnicznej we Lwowie. W 1923 imieniem O. nazwano audytorium 134 gmachu głównego PW (gdzie od 1964 znajduje się płaskorzeźba z jego podobizną).

PSB (B. Olszewska); SBTP (B. Olszewska); SPPT (J. Kubiowski).

Bolesław Orłowski